

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 271
din 10.06.2015

Dosar nr: 8A/2014

Petiția nr: 18863/06.11.2014

Autosesizare

Reclamați: Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (Ministerul Muncii, Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice), Primarul general al Capitalei, Primarul municipiului Alba Iulia, Primarul municipiului Alexandria, Primarul municipiului Arad, Primarul municipiului Baia Mare, Primarul municipiului Bacău, Primarul municipiului Brașov, Primarul municipiului Brăila, Primarul municipiului Buzău, Primarul municipiului Călărași, Primarul municipiului Cluj Napoca, Primarul municipiului Constanța, Primarul municipiului Craiova, Primarul municipiului Deva, Primarul municipiului Drobeta Turnu Severin, Primarul municipiului Focșani, Primarul municipiului Galați, Primarul municipiului Giurgiu, Primarul municipiului Iași, Primarul municipiului Oradea, Primarul municipiului Piatra Neamț, Primarul municipiului Pitești, Primarul municipiului Ploiești, Primarul municipiului Râmnicu Vâlcea, Primarul municipiului Reșița, Primarul municipiului Satu Mare, Primarul municipiului Sfântu Gheorghe, Primarul municipiului Slatina, Primarul municipiului Slobozia, Primarul municipiului Suceava, Primarul municipiului Timișoara, Primarul municipiului Țirgoviște, Primarul municipiului Țirgu Mureș, Primarul municipiului Țirgu Jiu, Primarul municipiului Tulcea, Primarul municipiului Vaslui, Primarul municipiului Zalău.

Obiect: neasigurarea condițiilor de transport local, prin mijloacele de transport în comun, a persoanelor cu dizabilități locomotorii, încălcarea dreptului la demnitate prin modul în care persoanele cu dizabilități locomotorii sunt obligate să utilizeze transportul în comun în municipii, reședințe de județ, neluarea unor măsuri concrete pentru facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități locomotorii la transportul local.

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Instituția care a declanșat acțiunea din oficiu

1.1.1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1, București;

I. 2. Numele, domiciliul procedural și sediul reclamațiilor

1.2.1. Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (Ministerul Muncii, Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice), Șos. Panduri nr. 22, sector 5, București;

1.2.2. Primarul general al municipiului București, Splaiul Independenței nr. 291-293, sector 6, București;

1.2.3. Primarul municipiului Alba Iulia, Calea Moșilor nr. 5a, Alba Iulia, județul Alba;

1.2.4. Primarul municipiului Alexandria, Str. Dunării nr. 139, Alexandria, județul Teleorman;

1.2.5. Primarul municipiului Arad, Bd. Revoluției nr. 75, Arad, județul Arad;

1.2.6. Primarul municipiului Baia Mare, Str. Gheorghe Șincai nr. 37, Baia Mare, județul Maramureș;

1.2.7. Primarul municipiului Bacău, Str. Mărășești nr. 6, Bacău, județul Bacău;

1.2.8. Primarul municipiului Brașov, Bd. Eroilor nr. 8, Brașov, județul Brașov;

1.2.9. Primarul municipiului Brăila, Piața Independenței nr. 1, Brăila, județul Brăila;

1.2.10. Primarul municipiului Buzău, Str. Unirii nr. 163, Buzău, județul Buzău;

1.2.11. Primarul municipiului Călărași, Str. București nr. 140A, Călărași, județul Călărași;

1.2.12. Primarul municipiului Cluj Napoca, Str. Moșilor nr. 3, Cluj Napoca, județul Cluj;

1.2.13. Primarul municipiului Constanța, Bd. Tomis nr. 51, Constanța, județul Constanța;

1.2.14. Primarul municipiului Craiova, Str. Alexandru Ioan Cuza nr. 7, Craiova, județul Dolj;

1.2.15. Primarul municipiului Deva, Piața Unirii nr. 4, Deva, județul Hunedoara;

1.2.16. Primarul municipiului Drobeta Turnu Severin, Str. Mareșal Averescu nr. 2, Drobeta Turnu Severin, județul Mehedinți;

1.2.17. Primarul municipiului Focșani, Bd. Dimitrie Cantemir nr. 1 bis, Focșani, județul Vrancea;

1.2.18. Primarul municipiului Galați, Str. Domneasca nr. 38, Galați, județul Galați;

1.2.19. Primarul municipiului Giurgiu, Bd. București nr. 49-51, Giurgiu, județul Giurgiu;

1.2.20. Primarul municipiului Iași, Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 11, Iași, județul Iași;

- 1.2.21. Primarul municipiului Oradea, Piața Unirii nr. 1, Oradea, județul Bihor;
- 1.2.22. Primarul municipiului Piatra Neamț, Str. Ștefan cel Mare nr. 6-8, Piatra Neamț, județul Neamț;
- 1.2.23. Primarul municipiului Pitești, Str. Victoriei nr. 21, Pitești, județul Argeș;
- 1.2.24. Primarul municipiului Ploiești, Bd. Republicii nr. 2, Ploiești, județul Prahova;
- 1.2.25. Primarul municipiului Râmnicu Vâlcea, Str. General Praporgescu nr. 14, Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea;
- 1.2.26. Primarul municipiului Reșița, Bd. 1 Decembrie 1918 nr. 1A, Reșița, județul Caraș Severin;
- 1.2.27. Primarul municipiului Satu Mare, Piața 25 Octombrie, nr. 1, corp M, Satu Mare, județul Satu Mare;
- 1.2.28. Primarul municipiului Sfântu Gheorghe, Str. 1 Decembrie 1918 (fosta str. Petőfi Sándor) nr. 2, Sfântu Gheorghe, județul Covasna;
- 1.2.29. Primarul municipiului Slatina, Str. Mihail Kogălniceanu, nr. 1, Slatina, județul Olt;
- 1.2.30. Primarul municipiului Slobozia, Str. Episcopiei, nr. 1, Slobozia, județul Ialomița;
- 1.2.31. Primarul municipiului Suceava, Bd. 1 Mai, nr. 5A, Suceava, județul Suceava;
- 1.2.32. Primarul municipiului Timișoara, Bd. C. D. Loga, nr. 1, Timișoara, județul Timiș;
- 1.2.33. Primarul municipiului Tîrgoviște, Str. Revoluției, nr. 1-3, Tîrgoviște, județul Dâmbovița;
- 1.2.34. Primarul municipiului Tîrgu Mureș, Piața Victoriei nr. 3, Tîrgu Mureș, județul Mureș;
- 1.2.35. Primarul municipiului Tîrgu Jiu, Bd. Constantin Brâncuși, nr. 19, Tîrgu Jiu, județul Gorj;
- 1.2.36. Primarul municipiului Tulcea, Str. Păcii, nr. 20, Tulcea, județul Tulcea;
- 1.2.37. Primarul municipiului Vaslui, Str. Spiru Haret, nr. 2, Vaslui, județul Vaslui;
- 1.2.38. Primarul municipiului Zalău, Piața Iuliu Maniu, nr. 3, Zalău, județul Sălaj.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Prin **Hotărârea nr. 251/30.04.2014** Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a constatat caracterul discriminatoriu al neasigurării condițiilor de transport pentru persoanele cu dizabilități locomotorii în mijloacele de transport în comun, acordând un termen de 6 luni pentru remedierea problemelor. Obiectul petiției este monitorizarea situației de după data de 30.10.2014 (la expirarea termenului de 6 luni). Anterior autosesizării au fost trimise adrese la toți primarii sancționați anterior (filele 3-41 din dosar), dintre care doi (Bistrița și Botoșani) au arătat că s-au conformat și au soluționat

problema adaptării tuturor mijloacelor de transport în comun de pe raza respectivelor municipii.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Reclamații au fost citați (filele 118-154 din dosar) pentru data de 09.12.2014 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare C.N.C.D.).

3.3. La audierea din 09.12.2014 s-au prezentat reprezentanții Instituției Primarului din Alexandria și Vaslui.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile instituției care a declanșat acțiunea din oficiu

4.1.1. Autosesizarea înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 18863/06.11.2014** (filele 1-2 din dosar), arată că prin **Hotărârea nr. 251/30.04.2014** Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a decis următoarele:

- Neasigurarea condițiilor de transport pentru persoanele cu dizabilități locomotorii reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 și 4, coroborate cu art. 10 lit. g) și h) și art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, și conform **Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități**, art. 9, 19 și 20, ratificată de România prin **Legea nr. 221/2010**;
- Recomandă primarilor să revizuiască toate contractele încheiate cu firmele de transport în sensul prelungirii contractelor doar cu firmele care au toate mijloacele de transport în comun adaptate transportului persoanelor cu dizabilități locomotorii, conform prevederilor legale;
- În virtutea prevederilor art. 19 lit. d) din **O.G. nr. 137/2000**, se va monitoriza dacă în termen de 6 luni problemele au fost sau nu remediate.

Totodată, prin hotărâre au fost aplicate amenzi contravenționale și reclamații care au comis fapta de discriminare au fost obligate să comunice rezumatul hotărârii în presă.

Problema nefiind rezolvată, a fost nevoie de o nouă autosesizare.

4.2. Susținerile reclamațiilor

4.2.1. Pe parcursul monitorizării, primarii au depus la dosar răspunsuri (filele 42-117 din dosar) privind statistica mijloacelor de transport și măsurile luate. Următorul tabel prezintă datele trimise de reclamați.

Municipiu	Total mijloace de transport	Mijloace de transport adaptate	Măsuri concrete	Observații
București	Tramvaie: 467 Troleibuze: 273 Autobuze: 1739	Tramvaie: 64 Troleibuze: 100 Autobuze: 999	Au fost construite noi peroane pentru stațiile de tramvai.	66,9% dintre mijloacele de transport în comun sunt adaptate.
Alba Iulia	-	-	-	-
Alexandria	Autobuze: 11	Autobuze: 2	-	Situația nu s-a schimbat: 18,18% din mijloacele de transport sunt adaptate.
Arad	-	Total: 56	-	Răspunsul nu permite evaluarea procentului de mijloace de transport adaptate din totalul mijloacelor de transport în comun.
Baia Mare	Autobuze: 54 Troleibuze: 19 Microbuze: 4	Autobuze: 20 Troleibuze: 8	Au fost puse în funcțiune 8 troleibuze adaptate.	36,4% din mijloacele de transport sunt adaptate.
Bacău	Total: 64	Total: 27	-	42,2% din mijloacele de transport sunt adaptate.
Brașov	Autobuze: 210 Troleibuze: 39	Autobuze: 155 Troleibuze: 0	-	62,2% din mijloacele de transport sunt adaptate.
Brăila	-	-	-	-
Buzău	Autobuze: 30 Microbuze: 100	Total: 30	-	23,1% din mijloacele de transport sunt adaptate. Anterior nu au fost comunicate date.
Călărași	Autobuze: 14 Microbuze: 3	Total: 5	S-a prevăzut prin contract ca cel puțin 20% dintre mijloace să fie adaptate.	29,4% din mijloacele de transport sunt adaptate. Anterior nu au fost comunicate date.
Cluj Napoca	Autobuze: 207 Troleibuze: 91 Tramvaie: 37 Microbuze: 10	Autobuze: 95 Troleibuze: 62 Tramvaie: 4 Microbuze: 2	Au fost inițiate proceduri de achiziție a 40 de autobuze adaptate.	47,2% din mijloacele de transport sunt adaptate.
Constanța	-	-	-	-
Craiova	Autobuze: 165 Tramvaie: 29 Microbuze: 8	Autobuze: 95 Tramvaie: 0 Microbuze: 0	Există un acord de cumpărare a 50 de autobuze în următorii 4 ani, 17 deja furnizate.	47,0% din mijloacele de transport sunt adaptate. Situația nu s-a schimbat semnificativ.
Deva	Total: 53	Total: 14	Au crescut numărul mijloacelor adaptate de la 5 la 14.	26,4% din mijloacele de transport sunt adaptate.
Drobeta Turnu Severin	Total: 30	Total: 8	-	Comparând datele cu primul dosar se observă dublarea mijloacelor adaptate. 26,7% din mijloacele de transport sunt adaptate
Focșani	Autobuze: 23 Microbuze: 6	Autobuze: 10 Microbuze: 0	-	16,9% din mijloacele de transport sunt adaptate.
Galați	Autobuze: 109 Troleibuze: 13	Autobuze: 72 Troleibuze: 10	Au fost cumpărate 20 de autobuze	22,9% din mijloacele de transport sunt adaptate.

Municipiu	Total mijloace de transport	Mijloace de transport adaptate	Măsuri concrete	Observații
	Tramvai: 66 Microbuze: 170	Tramvai: - Microbuze: 0	noi.	
Giurgiu	Autobuze: 8	Autobuze: 8		Toate autobuzele au fost adaptate.
Iași	Autobuze: 176 Tramvaie: 150 Microbuze: 35	Autobuze: 118 Tramvaie: 0 Microbuze: 10		35,5% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Oradea	Autobuze: 64 Tramvaie: 65	Autobuze: 22 Tramvaie: 10	-	Deși nu s-a comunicat numărul total de tramvaie, din adresele anterioare reiese că numărul lor total este 65. Nu se observă o îmbunătățire a situației. 24,81% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Piatra Neamț	Troleibuze: 19 Autobuze: 14 Microbuze: 49	Troleibuze: 0 Autobuze: 4 Microbuze: 2		7,3% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Pitești	Total: 111	Adaptate: 96		86,5% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Ploiești	Autobuze: 183 Tramvaie: 33 Troleibuze: 42	Autobuze: 11 Tramvaie: 10 Troleibuze: 24	În derulare un contract de achiziționare a 10 autobuze adaptate.	16,2% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Rîmnicu Vilcea	Autobuze: 38 Microbuze: 9	Autobuze: 29 Microbuze: 0		61,7% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Reșița	Total: 31	Total: 20		64,5% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Satu Mare	Autobuze: 43	Autobuze: 17	Au fost achiziționate două autobuze adaptate.	39,5% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Sfîntu Gheorghe	Autobuze: 14	Autobuze: 11	-	Cele trei autobuze neadaptate sunt folosite doar pentru curse speciale și muncitorești. Astfel, toate autobuzele utilizate pentru transportul în comun sunt adaptate. Anterior, primarul a refuzat acordarea unui răspuns.
Slatina	Autobuze: 14 Autocare: 1	Autobuze: 6 Autocare: 0		40,0% din mijlocele de transport sunt adaptate.
Slobozia	-	-		Se afirmă că toate mijloacele sunt adaptate, fără a se specifica numărul mijloacelor de transport. Din datele concrete transmise rezultă că peste 2/3 sunt adaptate.
Suceava	Autobuze: 35 Microbuze: 25	-		Răspunsul nu permite evaluarea procentului de mijloace de transport adaptate din totalul mijloacelor de transport în comun. Din corespunzător anterioră rezultă că autobuzele sunt adaptate, microbuzele însă nu, astfel ar fi un procent de 58,3% mijloace adaptate.

Municipiu	Total mijloace de transport	Mijloace de transport adaptate	Măsuri concrete	Observații
Timișoara	Autobuze: 85 Troleibuze: 50 Tramvaie: 60	Autobuze: 85 Troleibuze: 50 Tramvaie: 0		69,2% din mijloacele de transport sunt adaptate.
Tîrgoviște	Autobuze: 12	Autobuze 12		Toate mijloacele de transport sunt adaptate.
Tîrgu Jiu	Troleibuze: 17 Autobuze: 20	Troleibuze: 0 Autobuze: 5	-	În dosarul anterior s-a refuzat acordarea unui răspuns astfel că nu se poate face o comparație. 13,5% dintre mijloacele de transport în comun sunt adaptate.
Tîrgu Mureș	Autobuze: 68 Minibuze: 23	Autobuze: 56 Minibuze: 0	-	61,5% dintre mijloacele de transport în comun sunt adaptate. Nu se observă o îmbunătățire a situației. Primarul afirmă că 85% din mijloacele de transport sunt adaptate, „omitând” din calcul minibuzele.
Tulcea	-	-	-	Conform răspunsului primarului în dosarul anterior din totalul de 34 mijloace de transport 10 au ușă de acces în mijloc, 20 loc pentru scaun cu roțile. Din nou s-a refuzat acordarea unui răspuns concret. Se arată doar că situația nu s-a schimbat.
Vaslui	Autobuze: 14 Microbuze: 4	Autobuze: 9 Microbuze: 0		50,0% dintre mijloacele de transport în comun sunt adaptate.
Zalău	Total: 41	Total: 7		17,1% dintre mijloacele de transport în comun sunt adaptate.

Sunt evidențiate doar măsurile concrete de îmbunătățire a situației nu cele de tergiversare a soluționării problemei (de genul „am atacat hotărârea în instanță”). Nici cele care se referă la un viitor incert („vom achiziționa 3 autobuze noi”) nu au fost trecute în tabel.

4.2.2. În urma citării, reclamații fiind întrebați și dacă au plătit amenda anterioară și au publicat rezumatul hotărârii C.N.C.D., astfel cum s-a stabilit prin **Hotărârea nr. 251/30.04.2014**, au fost trimise puncte de vedere (filele 155-331 din dosar). Următorul tabel prezintă cele arătate de reclamați (în afara datelor deja comunicate privind situația mijloacelor de transport adaptate).

Municipiu	Plata amenzii anterioare	Publicarea hotărârii anterioare	Alte elemente relevante
București	-	-	-
Alba Iulia	-	-	Au fost comunicate date privind transportul în comun. Din 53 de autobuze 38 (71,7%) sunt adaptate pentru persoane cu dizabilitate locomotorie.
Alexandria	Da	Da	-
Arad	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.

Municipiu	Plata amenzii anterioare	Publicarea hotărârii anterioare	Alte elemente relevante
Baia Mare	Nu	Nu	-
Bacău	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Braşov	Da	Da	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Brăila	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Buzău	Nu	Da	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Călăraşi	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Cluj Napoca	-	-	-
Constanţa	-	-	-
Craiova	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Deva	-	-	-
Drobeta Turnu Severin	-	-	-
Focşani	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Galati	-	-	-
Giurgiu	-	-	-
Iaşi	Da	Da	-
Oradea	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Piatra Neamţ	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Piteşti	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Ploieşti	-	-	-
Râmnicu Vâlcea	Da	-	-
Reşiţa	Nu	Nu	Invocă lipsa calităţii procesuale pasive. Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Satu Mare	Da	Da	-
Sfîntu Gheorghe	-	-	-
Slatina	-	-	-
Slobozia	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Suceava	Da	Nu	-
Timişoara	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Tîrgovişte	-	-	-
Tîrgu Jiu	-	-	-
Tîrgu Mureş	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Tulcea	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.
Vaslui	Da	-	-
Zalău	Nu	Nu	Hotărârea C.N.C.D. a fost contestată.

4.2.3. Agenţia Naţională pentru Plăţi şi Inspecţie Socială, prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 16315/08.12.2014** (filele 213-214) arată că a contestat hotărârea anterioară a C.N.C.D..

V. Motivele de fapt şi de drept

5.1. Colegiul director constată că în anumite localităţi circulă mijloace de transport local neadaptate pentru transportul persoanelor cu dizabilităţi (a se vedea în acest sens cele două tabele, de la pct. 4.2.1). Lista acestor localităţi este următoarea: Bucureşti, Alba Iulia, Alexandria, Arad, Baia Mare, Buzău, Braşov, Brăila, Buzău, Călăraşi, Cluj Napoca, Constanţa, Craiova, Deva, Drobeta

Turnu Severin, Focșani, Galați, Iași, Oradea, Piatra Neamț, Pitești, Ploiești, Râmnicu Vâlcea, Reșița, Satu Mare, Slatina, Slobozia, Suceava, Timișoara, Tîrgu Jiu, Tîrgu Mureș, Tulcea, Vaslui. Au fost incluse pe listă și acele localități din care autoritățile publice locale au refuzat comunicarea datelor relevante, având în vedere faptul că în conformitate cu jurisprudența în domeniu a CEDO, persoanele care dețin probele au obligația de a depune probe din care să rezulte inexistența unei fapte de discriminare (a se vedea în acest sens spre exemplu cauza **Nachova și alții împotriva Bulgariei**, 6 iulie 2005, § 157).

La fel se constată că autoritatea de control, Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (Ministerul Muncii, Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice), nu a sancționat nici o autoritate publică pentru nerespectarea prevederilor legale în domeniu.

5.2. Colegiul director respinge excepția lipsei calității procesuale pasive a Primăriei municipiului Reșița, având în vedere prevederile **Legii nr. 448/2006**, art. 22, care formulează: *„autoritățile administrației publice locale au obligația”*. În consecință, responsabilitatea vizează în mod direct instituția primarului, care răspunde inclusiv pentru neluarea unor decizii concrete de către consiliile locale.

5.3. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**) la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

5.4. Astfel, se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.5. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18

februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.6. În hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, CEDO a concluzionat că „*dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile*”.

5.7. În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat, sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

5.8. Colegiul director constată că neadaptarea autobuzelor care asigură transportul local pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii reprezintă o diferențiere, situația diferită a acestei categorii de persoane privind accesul în mijloacele de transport în comun nu a fost tratat în mod diferit, prin asigurarea efectivă a accesului.

5.9. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu. Se poate invoca orice criteriu (**O.G. nr. 137/2000**, art. 2 alin. 1: [...] „*pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu*” [...]; **Protocolul adițional nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului** (în continuare **Protocolul nr. 12**), art. 1 alin. 1: [...] „*fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație*”), iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

5.10. Colegiul director constată că dizabilitatea este criteriul diferențierii.

5.11. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională (**O.G. nr. 137/2000**, art. 1 alin. 2: „*Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: [...]*”, art. 2 alin. 1: [...] „*restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege [...]*”; **Protocolul nr. 12**, art. 1 alin. 1: „*Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege [...]*”.

5.12. În analiza dreptului, Colegiul director se raportează atât la prevederile tratatelor internaționale în domeniu, cât și la prevederile legislației interne.

Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de România prin **Legea nr. 221/2010**, stabilește următoarele:

Art. 9 (accesibilitate):

„1. Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, Statele Părți vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale. [...]”

Art. 19 (Viață independentă și integrare în comunitate)

„Statele Părți la această Convenție recunosc dreptul egal al tuturor persoanelor cu dizabilități de a trăi în comunitate, cu șanse egale cu ale celorlalți, și vor lua măsuri eficiente și adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități se bucură pe deplin de acest drept și de deplina integrare în comunitate și participare la viața acesteia. [...]”

Art. 20 (Mobilitatea personală):

„Statele Părți vor lua măsuri eficiente pentru a asigura o mobilitate personală, în cel mai înalt grad posibil de independență a persoanelor cu dizabilități. [...]”

Legea nr. 448/2006 are următoarele prevederi relevante:

Art. 6: *„Persoanele cu handicap beneficiază de drepturi la: [...] e) locuință, amenajarea mediului de viață personal ambiant, transport, acces la mediul fizic, informațional și comunicațional.”*

Art. 9, alin. 1: *„Pentru protecția sănătății fizice și mentale a persoanelor cu handicap, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice: [...] b) să creeze condiții de disponibilitate, respectiv de transport, infrastructură, rețele de comunicare, a serviciilor medicale și sociomedicale.”*

Art. 22: *„Autoritățile administrației publice locale au obligația să ia următoarele măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap:*

a) să achiziționeze mijloace de transport în comun adaptate;

b) să adapteze mijloacele de transport în comun aflate în circulație în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare;

c) să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoanele juridice, publice sau private, programe de transport al persoanelor cu handicap.”

5.13. În concluzie, sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1 a **O.G. nr. 137/2000**, republicată. Neasigurarea pe toate mijloacele de transport comun local a transportului persoanelor cu dizabilități locomotorii reprezintă discriminare directă, întrucât se crează o deosebire pe criteriul dizabilității, care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului de a beneficia de serviciile oferite în domeniul transportului comun.

5.14. Motivațiile de genul „nu au existat reclamații” sau „mijloacele de transport neadaptate sunt spre zone industriale” nu au relevanță. Pe de o parte,

legea nu prevede că mijloacele de transport trebuie adaptate la cerere, pe de altă parte persoanele cu dizabilități locomotorii beneficiază de dreptul la muncă și au dreptul să folosească inclusiv mijloacele de transport local care se deplasează spre zone industriale.

5.15. Art. 2 alin. 4 al **O.G. nr. 137/2000** stabilește: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

5.16. Colegiul director constată că reclamații au avut un comportament pasiv, care a produs efecte ce au defavorizat în mod nejustificat persoanele cu dizabilități locomotorii, astfel că sunt incidente prevederile art. 2 alin. 4 al **O.G. nr. 137/2000**. Această faptă atrage răspunderea contravențională a reclamaților. Obligațiile primarilor sunt stabilite de art. 22 al **Legii nr. 448/2006**, care prevede în mod imperativ: „Autoritățile administrației publice locale au obligația [...]”. Obligațiile Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială (Ministerul Muncii, Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice) sunt stabilite de art. 100 al **Legii nr. 448/2006**, care prevede obligația reclamatului de a constata și de a sancționa nerespectarea prevederilor legale. Colegiul director constată că nu s-a luat nici o măsură nici în urma trimiterii unor adrese, prin care s-a atras atenția Ministerului Muncii, Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice asupra problemelor existente.

5.17. Conform art. 10 al **O.G. nr. 137/2000**, „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin: [...] g) refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de companiile de transport în comun – prin avion, vapor, tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi sau prin alte mijloace; h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”

5.18. Colegiul director constată că prin neasigurarea transportului persoanelor cu dizabilități locomotorii s-a refuzat accesul acestor categorii de persoane la serviciile oferite de companiile de transport în comun, fiind refuzată și acordarea drepturilor stabilite de legislație (a se vedea pct. 5.12.), astfel că sunt incidente prevederile art. 10, lit. g și h ale **O.G. nr. 137/2000**.

5.19. Conform art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei

atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

5.20. Se poate constata că persoanele cu dizabilități din mai multe localități sunt puse să aștepte până când vine un mijloc de transport local dotat cu facilitățile necesare; totodată, nu pot utiliza linii întregi pe care circulă doar mijloace neadaptate, ceea ce crează o atmosferă umilitoare privind persoanele cu dizabilități locomotorii. În consecință sunt incidente și prevederile art. 15 ale **O.G. nr. 137/2000**.

5.21. Colegiul director consideră că faptele de discriminare au fost produse și de către primarii care au refuzat să acorde răspunsuri concrete, având în vedere prevederile art. 26 alin. 6, care stabilește: *„Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament.”*

5.22. Conform art. 26 alin. 1 (având în vedere modificările ulterioare, aplicabile faptei continue), *„contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (4), (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate”.*

5.23. Analizând situația Colegiul director constată că termenul de 6 luni de monitorizare a fost un termen mult prea scurt pentru a obține o reală modificare a situației. Prin urmare, nu aplică amendă contravențională ci avertisment contravențional, conform prevederilor **O.G. nr. 2/2001** art. 5 alin. 2 pct. a), art. 6 alin. 1 și art. 7 față de primarii municipiilor în care nu au fost adaptate toate mijloacele de transport în comun pentru accesul persoanelor cu dizabilitate, și anume Alba Iulia, Alexandria, Arad, Baia Mare, București (primarul general al Capitalei), Buzău, Brașov, Brăila, Buzău, Călărași, Cluj Napoca, Constanța, Craiova, Deva, Drobeta Turnu Severin, Focșani, Galați, Iași, Oradea, Piatra Neamț, Pitești, Ploiești, Râmnicu Vâlcea, Reșița, Satu Mare, Slatina, Slobozia, Suceava, Timișoara, Tîrgu Jiu, Tîrgu Mureș, Tulcea, Vaslui, totodată și față de Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (Ministerul Muncii, Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice).

5.24. Colegiul director, în virtutea prevederilor art. 19 lit. d) din **O.G. nr. 137/2000**, va monitoriza dacă până la data de 01.03.2016 problemele au fost sau nu remediate. Măsurile concrete de remediere pentru administrațiile publice locale înseamnă: decizii ale Consiliului local sau dispoziții de primar care sprijină accesibilizarea transportului; încheierea unor contracte cu firme private care stipulează ca și condiție accesibilizarea tuturor mijloacelor de transport. Pentru Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (Ministerul Muncii, Familiei

Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice) remedierea situației înseamnă aplicarea unor amenzi pentru reprezentanții autorităților publice locale (primari) în localitățile unde nu toate mijloacele de transport au fost adaptate pentru persoanele cu dizabilități locomotorii. Faptul că C.N.C.D. a dat un termen de monitorizare nu înseamnă că cei care nu respectă prevederile **Legii 448/2006** nu pot fi trași la răspundere de către celelalte autorități competente.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR

HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția lipsei calității procesuale pasive a primarului municipiului Reșița, având în vedere prevederile **Legii nr. 448/2006**, art. 22;

2. Neasigurarea condițiilor de transport pentru persoanele cu dizabilități locomotorii reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 și 4, coroborate cu art. 10 lit. g) și h) și art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, și conform **Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități**, art. 9, 19 și 20, ratificată de România prin **Legea nr. 221/2010**;

3. Aplicarea avertismentului contravențional față de Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială și față de primarii din Alba Iulia, Alexandria, Arad, Baia Mare, București (primarul general al Capitalei), Buzău, Brașov, Brăila, Buzău, Călărași, Cluj Napoca, Constanța, Craiova, Deva, Drobeta Turnu Severin, Focșani, Galați, Iași, Oradea, Piatra Neamț, Pitești, Ploiești, Râmnicu Vâlcea, Reșița, Satu Mare, Slatina, Slobozia, Suceava, Timișoara, Tîrgu Jiu, Tîrgu Mureș, Tulcea, Vaslui, conform prevederilor **O.G. nr. 2/2001** art. 5 alin. 2 pct. a), art. 6 alin. 1 și art. 7;

4. În virtutea prevederilor art. 19 lit. d) din **O.G. nr. 137/2000**, se va monitoriza dacă până la data de 01.03.2016 problemele au fost sau nu remediate.

5. O copie a prezentei hotărâri se va comunica reclamaților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și

Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – MEMBRU

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

MANOLE FLORIN PETRE – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 10.06.2014

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: Haller István